

Ծրագիրը համաֆինանսավորվում
է Եվրոպական միության կողմից

**Պարզ է՝ վտանգավոր թափոնների քիչ լինելը
նշանակում է ավելի ապահով և առողջ բնակչություն
և ավելի մաքուր միջավայր:**

Երևան, Վարշավա, Տիրանա մայրաքաղաքների համագործակցությունը վտանգավոր թափոնների կառավարման ընդհանուր մարտահրավերների շուրջ

Ծրագիրը համաֆինանսավորվում է Եվրոպական միության կողմից

ԵՐԵՎԱՆՈՒՄ, ՎԱՐՇԱՎԱՅՈՒՄ ԵՎ ՏԻՐԱՆԱՅՈՒՄ ՎՏԱՆԳԱՎՈՐ ԹՎՓՈՆՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԵԼԱԿԵՏԱՅԻՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ներկայացում տեխնիկական հարցերի վերաբերյալ

**Երևան – 17.11.2021, Տիրան – 01.12.2021, Վարշավա – 08.12.2021 թ.
«Դեպի ավելի կանաչ և մաքուր քաղաքներ» միջազգային համաժողով**

Ներկայացնող՝ Միրյանա Ստանկովիչ, ՎԹԿ փորձագետ

Ծանուցում. այս նյութը մշակվել է Եվրամիության ֆինանսական աջակցությամբ: Դրա բովանդակության համար միանձնյա պատասխանատվություն է կրում «Երևան, Վարշավա, Տիրանա մայրաքաղաքների համագործակցությունը վտանգավոր թափոնների կառավարման ընդհանուր մարտահրավերների շուրջ» ծրագրի թիմը, և այն չի արտացոլում Եվրամիության տեսակետները:

ԵՄ- Վտանգավոր թափոնների սահմանում և կիրառվող դասակարգումներ

- Բազելի կոնվենցիա, միջազգային համաձայնագիր, ուժի մեջ է 1992 թ.-ից, ՄԱԿ-ի շրջակա միջավայրի ծրագրի կողմից (Պ ցանկ, Ը ցանկ)
- Թափոնների մասին ԵՄ շրջանակային դիրեկտիվ 2008/98/EC, և ԵՄ դիրեկտիվ 2018/851, որով փոփոխվեց թափոնների շրջանակային դիրեկտիվը, թափոնները դասակարգվեցին ըստ ծագման՝ որպես քաղաքային/կենցաղային և այլ նման թափոններ, առևտրային և արդյունաբերական, ինչպես նաև ըստ հատկանիշերի (ոչ վտանգավոր, իներտ և վտանգավոր):
- Թափոնների շրջանակային դիրեկտիվի փոփոխված Հավելված III. դասակարգման չափանիշներ թափոնները վտանգավոր դարձնող հատկությունների վերաբերյալ:
- Թափոնների եվրոպական ցանկ, ԹԵՑ, որոշում 2000/532/EC, որը փոփոխվել է 2014/955/EU որոշմամբ. դասակարգման չափանիշներ ըստ թափոնների աղբյուրի և տիպ-20 կարգեր:
- ԿՎԹ. քիմիական թափոններ, առողջապահական թափոններ, շինարարական աղբ, մեքենաների սպասարկման թափոններ, ԷԵՍԹ, մարտկոցներ, կոլտակիչներ, փաթեթավորողը (ոլտելի յուղ և ճարպ) և այլն:

ԵՄ օրենսդրություն

- **ԵՄ օրենսդրություն.** ԹՇԴ 2008/98/EC (EUD 2018/851 յուղերի թափոնների մասին՝ ներառյալ ուտելի յուղը և ճարպը), Թափոնների փոխադրման կանոնակարգ EC 1013/ 2006, Աղբավայրերի մասին դիրեկտիվ 1999/31/EC (EUD 2018/850, վերականգնման թիրախները սահմանափակել են փաթեթավորման և փաթեթավորման թափոնների մասին 94/62/EC դիրեկտիվով (EUD 2018/852 և EUD 2019/904), խոտանված մեքենաների մասին դիրեկտիվ 2000/53/EC (ELV, դիրեկտիվ 2017/2096/ EC և EUD 2018/849), ԷԷՍԹ մասին դիրեկտիվ 2012/19/EC (EUD 2018/849), մարտկոցների և կոլտակիչների մասին դիրեկտիվ 2006/66/EC (EUD 2013/56 և EUD 2018/849)

Հայաստանի ներպետական օրենսդրություն և ռազմավարական փաստաթղթեր

- **Հայկական օրենսդրություն.** Թափոնների մասին օրենք, ՅՕ-159-Ն, 2005թ, չկա արտադրողի պատասխանատվություն (ԱՊ ռազմավարություն N 14, 2018թ.), չկա թափոնների տեսակավորման խթանում, չկա ԿԿԹ առանձին հավաքում, չկա թափոնների հիերարխիայի սահմանում, շրջանաձև տնտեսություն, վերամշակվող թափոնների տեսակներ, չկան վերամշակման թիրախներ (մինչև 20% 2017-2036թթ. ԹՀԿ ռազմավարություն N 49, 30% ՔԿԹ Երևանի կանաչ քաղաքի 2017թ. գործողության պլանի համար), չկա ԹԿ ազգային ռազմավարություն մշակելու պարտավորություն, չկա ազգային, տարածաշրջանային և տեղական ԹԿՊ (2017թ., CEPA պահանջներ), թափոնների օպերատորների համար չկա պարտավորություն հայտնելու հավաքված և հեռացված թափոնների տվյալները: Քաղաքապետարանները ՀՀ վիճակագրական կոմիտեին հաղորդում են մոտավոր ծավալի հաշվարկներ: Վտանգի մակարդակի դասակարգված (1-5) թափոնների ցանկը՝ 2006թ. 430-Ն որոշումը ներդաշնակեցված չէ ԵՄ թափոնների ցանկի հետ, նույնը, ինչ սպառողական և արտադրական թափոնների ցանկը՝ 2006թ. 342-Ն: Կենցաղային թափոնների կարգ 4. թափոնների հավաքման և հեռացման օպերատորին պետք է լիցենզիա և Ա կարգի գնահատում՝ համաձայն ՇՄԱԳ մասին օրենքի, ինչպես նաև փորձագիտական քննություն, ՅՕ-110-Ն, 2014թ.: Չկա թափոնների տարանջատում ըստ թափոնի տեսակի, 13-նիշով ծածկագրով թվարկված թափոնների: Լիցենզավորման մասին օրենք, ՅՕ-139-Ն, 2001թ., լիցենզիան տրվում է անժամկետ և առանց նորացման պահանջի:

Լեհաստանի ներպետական օրենսդրություն և ռազմավարական փաստաթղթեր

- **Լեհական օրենսդրություն.** ամբողջությամբ ընդունվել է ԵՄ օրենսդրությունը, ԹՇԴ և այլ դիրեկտիվները՝ ներառյալ Թափոնների ԵՄ ցանկը և առանձին հավաքման թիրախները, փաթեթավորման թափոնների և ՎԿԹ վերամշակումն ու մշակումը: Թափոնների մասին 2013թ. օրենք. վտանգավոր թափոնները ոչ վտանգավոր թափոնների հետ խառնելն արգելվում է, թափոնների հավաքման և մշակման թույլտվությունները տրվում են մինչև 10 տարով, 5 տարայով աղբի հավաքման համակարգ: Ասբեստ պարունակող արտադրանքներն արգելված են (1997թ.): 2022թ. ազգային ԹԿՊ, 2024թ. ԹԿՊ Մազովեցի վոյեվոդության համար (թիրախներ յուղերի թափոնների, մարտկոցների և կոլտակիչների, ԷԷՍԹ, պոտանված մեքենաների, անվադողերի թափոնների, փաթեթավորման և փաթեթավորման թափոնների, ասբեստ պարունակող թափոնների համար):

Ալբանիայի ներպետական օրենսդրություն և ռազմավարական փաստաթղթեր

- **Ալբանական օրենսդրություն.** Որպես ԵՄ թեկնածու երկիր՝ ԹԿ ոլորտի օրենքներն ընդունելի մակարդակով համապատասխանեցվել են ԵՄ 19 դիրեկտիվներին և կանոնակարգերին, սակայն կիրարկումը ցածր մակարդակով է: ԹԿ մասին 10463/2011 օրենքը (32/2013, 156/2013, 92/2016-ենթակա է հաստատման), Խորհրդի անդամների որոշում 177/2012 փաթեթավորման և դրա թափոնների մասին, Խորհրդի անդամների որոշում 452/2012 աղբավայրերի մասին, Խորհրդի անդամների որոշում 178/2012 թափոնների այրման մասին, Խորհրդի անդամների որոշում 866/2012 մարտկոցների և կուտակիչների թափոնների մասին, Խորհրդի անդամների որոշում 957/2012 ԷԷՍԹ մասին, Խորհրդի անդամների որոշում 765/2012 յուղերի թափոնների մասին, Խորհրդի անդամների որոշում 705/2012 խոտանված մեքենաների մասին, Խորհրդի անդամների որոշում 99/2005 (Խորհրդի անդամների որոշում 579/2014) թափոնների դասարակման գրացուցակի մասին, Խորհրդի անդամների որոշում 418/2014 սկզբնաղբյուրում թափոնների առանձնացման մասին, Խորհրդի անդամների որոշում 652/2016 օգտագործված անվադողերի մասին, Խորհրդի անդամների որոշում 765/2012 յուղերի թափոնների մասին և այլն: Ներառված է՝ թափոնների հիերարխիա, ազգային, տարածաշրջանային և տեղական ԹԿՊ-ներ, թիրախներ փաթեթավորման թափոնների և ԿՎԹ՝ սկզբնաղբյուրում առանձին հավաքման համար, տեսակավորում, վերամշակում, այրում և հեռացում, սակայն անհրաժեշտ են որոշ փոփոխություններ: 2018-2033թթ. Ազգային ԹԿ ռազմավարություն և գործողությունների պլան, ԹԿ ռազմավարական քաղաքականության փաստաթուղթ և 2020-2035թթ. Գործողությունների պլան, Տիրանայի կանաչ քաղաքի 2018թ. գործողությունների պլան:

Երևանում գոյութայուն ունեցող թափոնների կառավարման ոլորտի ուսումնասիրության արդյունքներ և առաջարկություններ

- 2019թ. մայիսից ՔԿԹ հավաքում բոլոր 12 վարչական շրջաններում «Երևանի աղբահանություն և սանիտարական մաքրում» համայնքային հիմնարկի կողմից նոր տարաներով և մեքենաներով: Կապալառու մասնավոր կազմակերպությունը հավաքում է թափոնները շենքերից կենտրոնական խողովակներով: Ծածկույթը՝ 100%: Հեռացումը Նուբարաշենի ոչ սանիտարական աղբավայրում: «ԿՇՄՊ» ՀՈԱԿ-ը 2020թ. Վերջից հավաքում և վաճառում է փաթեթավորման թափոնները 135 հավաքման կետերից՝ կահավորված 3 տարաներով (թուղթ և ստվարաթուղթ, պլաստիկ և ապակի): Կապալառու մասնավոր կազմակերպությունը կանչով հավաքում է շինարարական աղբը, ինչպես նաև խոշոր եզրաչափերի թափոնները: Մասնավոր կազմակերպությունները հավաքում են մարտկոցները և կուտակիչները, ԷԷՍԹ, փաթեթավորման թափոնները, յուղերի թափոնները և այլն: Ոչ պաշտոնական հատվածը նույնպես: ԹՀԿ վճարը ցածր է: Վճարումների հավաքումը 80% է:
- Առանցքային խնդիրներ. ճանապարհային կշեռք չկա, հավաքված թափոնների չափում չի կատարվում: Հավաքված, վերամշակված և հեռացված ՔԿԹ և ՎԹԿ օպերատորների տվյալների բազա չկա: Թափոնների առանձին հավաքման, տեղափոխման և մշակման մասին օրենսդրություն չկա: Արտադրողի պատասխանատվության ծրագիր չկա: Փաթեթավորման թափոնների, ՔԿԹ և այլն առանձին հավաքման ԹՀԿ-ներ չկան: ԹՀԿ վճար: Քաղաքային ԹԿՊ չկա:

Երևանում գոյություն ունեցող թափոնների կառավարման ոլորտի ուսումնասիրության արդյունքներ և առաջարկություններ

- Առաջարկություններ. Կազմակերպել առանձին հավաքում խոշոր եզրաչափերի թափոնների, ԷԷՍԹ, ԿՎԹ, մարտկոցների և կուտակիչների, այլումինային և մեթաղական պահածոյի տուփերի, երկաթ պարունակող և չպարունակող մետաղների, փայտի, կանաչ թափոնների, խոհանոցային թափոնների, յուղերի թափոնների, խոշոր եզրաչափերի թափոնների, շինարարական աղբի և այլնի համար: Փակել կենտրոնական խողովակները: Ստեղծել շարժական և անշարժ ԹՅԲԿ-ներ: Կառուցել սանիտարական աղբավայր, նյութերի վերականգման կենտրոններ, իներտ աղբավայր, կոմպոստի գործարան և թափոնների վերամշակման գործարաններ: Ավելացնել փաթեթավորման թափոնների հավաքման կետերը մինչև 1200: Ստեղծել տվյալների բազա ԲԿԹ և ԹՎ արտադրման, հավաքման, մշակման և հեռացման, ինչպես նաև ՎԹԿ օպերատորների և ԲԿԹ վերամշակողների վերաբերյալ: Բարձրացնել վճարները և վճարումների հավաքումը: Վերանայել թափոնների մասին օրենքը և ենթաօրենսդրական ակտերը, ներառել պարտավորություն ազգային, տարածաշրջանային և տեղական ԹԿՊ մշակելու համար: Հաստատել թափոնների դասակարգման ցանկ՝ համաձայն թափոնների ԵՄ ցանկի: Սահմանել ԱՊ փաթեթավորման թափոնների համար և վերադարձնել ԿՎԹ խանութներ/դեղատներ (ԷԷՍԹ, մարտկոցներ, կուտակիչներ, սնդիկի ջերմաչափեր, առողջապահական թափոններ և այլն): Որպես առաջնահերթություն մշակել ԹԿՊ: Իրազեկել:

Վարչավայրում գոյություն ունեցող թափոնների կառավարման ոլորտի ուսումնասիրության արդյունքներ և առաջարկություններ

- Թափոնների առանձին հավաքումը տնային տնտեսություններից սկսվել է 2014թ.: Որոշ օպերատորներ՝ մասնավոր և պետական, թափոնները հավաքում են Վարչավայրի բոլոր շրջաններից: 2019թ. դրությամբ՝ 5 տարա թղթի և սովորաբար, պլաստիկի և մետաղի, ապակու, կենսաթափոնների և խառը թափոնների համար: Հավաքման կետեր՝ 109,501: ԿՎԹ հավաքում միայն շարժական և անշարժ ԹՅԿ-ներում՝ յուրաքանչյուր շրջանում շաբաթ օրերին կապալառու ՔՅԿ-ի կողմից: Չկա ԱՊ փաթեթավորման թափոնների համար: Պլաստմասսե շշերի հեռացման ծախսերը ծածկում են բնակիչները: 2015թ. դրությամբ՝ 2 անշարժ ԹՅԿ-ներում և 5 շարժական ԹՅԿ-ներում (40 վայրերում)՝ միայն կենցաղային թափոնները հավաքելու համար՝ փաթեթավորման թափոններ, ԿՎԹ օգտագործված անվադողեր, շինարարական աղբ և այլն: Խառը թափոններն ուղարկվում են մեխանիկական-կենսաբանական մշակման գործարան: Առանձին հավաքված թափոններն ուղարկվում են վերականգնման և հեռացման օբյեկտներ: Չվերամշակվող թափոններն օգտագործվում են՝ կոշտ կենցաղային թափոններից ստացվող այլընտրանքային վառելիք ցեմենտի կամ այլրման գործարանում արտադրելու նպատակով: ԹՅԿ-ներում և դեղատներում հավաքվող վտանգավոր թափոններն ուղարկվում են հեռացման վայրեր/այրման գործարաններ: Խոշոր ԷԷՍԹ ուղարկվում են թափոնների մշակման գործարաններ՝ ապամոնտաժման, վերականգնման և հեռացման համար:

Վարչավայրում գոյություն ունեցող թափոնների կառավարման ոլորտի ուսումնասիրության արդյունքներ և առաջարկություններ

- Կենսաբայթայվող թափոններն ուղարկվում են կոմպոստի գործարան: Թափոններ ընդունող բոլոր գործարանները պետք է ունենան ճանապարհային կշեռք: Բոլոր թափոնները գրանցում են և պահվում թափոնների կառավարման տվյալների բազայում: Գոյություն ունեցող 40,000 տ/տ հզորությամբ ՔԿԹ ջերմային մշակման գործարանն ընդլայնվում է մինչև 305,200 տ/տ (արդյունաբերական և վտանգավոր թափոնների այրում չկա): Շինարարական աղբն ուղարկվում է մշակման գործարան և հեռացվում իներտ աղբավայրում: ԹՅԿ վճարը կարող է ծածկել ծախսերը: Վճարումների հավաքումը՝ 82.33%:
- Առանցքային խնդիրներ՝ Միայն երկու ԹՅԿ-ներում: ԱՊ փաթեթավորման թափոնների համար:
- Առաջարկություններ՝ Ստեղծել լրացուցիչ անշարժ (յուրաքանչյուր շրջանում) և շարժական ԹՅԿ-ներ՝ վերամշակման չափը մեծացնելու համար: Մեծացնել վճարումների հավաքումը: Կառուցել կենսազազային գործարան կենսաթափոնների մշակման համար: Բարելավել թափոնների տարանջատումը SS-ներում/իրազեկել:

Տիրանայում գոյություն ունեցող թափոնների կառավարման ոլորտի ուսումնասիրության արդյունքներ և առաջարկություններ

- **Տիրանա.** Քաղաքի տարածքը բաժանված է մի քանի տարածքների: Մի քանի օպերատորներ հավաքում են ՔԿԹ տարբեր տարածքներից և հեռացնում Շարա աղբավայրում, որտեղ նախատեսվում է ՔԿԹ այրման գործարան: Հավաքման ծածկույթը՝ 87.9%: Գյուղական տարածքները չեն ծածկվում: Փաթեթավորման թափոնների առանձին հավաքում՝ որպես պիլոտային ծրագիր ՔՀԿ-ների և ոչ պաշտոնական հատվածի կողմից: ԿԿԹ (մարտկոցներ, կուտակիչներ, ԷԷՍԹ և այլն) վերամշակման թույլտվություն ունի միայն 3 կազմակերպություն: Մաքրման վճարը չի ծածկում բոլոր ծախսերը: Վճարումների հավաքումը՝ 92%:
- Առանցքային խնդիրներ. չկա ճանապարհային կշեռք, հավաքված թափոնների չափում չի կատարվում: Չկան տվյալներ թափոնների կազմության վերաբերյալ: Չկա թափոնների առանձին հավաքում, տեղափոխում և մշակում, չկա ամբողջական տարածք, որտեղ հավաքվում է ՔԿԹ, չի կատարվում հավաքված թափոնների չափում: Հավաքված, վերամշակված, հեռացված ՔԿԹ տվյալների բազա չկա: ԱՊ ծրագիր չկա: Չկան ԹՀԿ-ներ՝ փաթեթավորման թափոնների, ԿԿԹ և այլնի առանձին հավաքման համար: Քաղաքային ԹԿՊ դեռևս մշակված չէ: Չկա տվյալների բազա ՎԹԿ թույլտվություն ունեցող կազմակերպությունների վերաբերյալ: ԹԿ օրենսդրության կիրարկումը ցածր մակարդակում է:

Տիրանայում գոյություն ունեցող թափոնների կառավարման ոլորտի ուսումնասիրության արդյունքներ և առաջարկություններ

- Առաջարկություն. Ստեղծել փաթեթավորման թափոնների, ԷԷՍԹ, ԿՎԹ, մարտկոցների և կուտակիչների, այլումինե և մետաղական պահածոյի տուփերի, երկաթ պարունակող և չպարունակող մետաղների, փայտի, կանաչ թափոնների, խոհանոցային թափոնների, խոշոր եզրաչափերի թափոնների, շինարարական աղբի, յուղերի թափոնների և այլնի առանձին հավաքում: Ստեղծել շարժական և անշարժ ԹՅԿ-ներ: Կառուցել սանիտարական աղբավայր, նյութերի վերականգման կենտրոններ, իներտ աղբավայր, կոմպոստի գործարան և թափոնների այրման և վերամշակման գործարաններ: Մեծացնել հավաքման ծածկույթը մինչև 100%, ավելացնել ՔԿԹ հավաքման կետերը: Ստեղծել տվյալների բազա ՔԿԹ արտադրման, հավաքման, մշակման և հեռացման, ինչպես նաև ՎԹԿ օպերատորների և ՔԿԹ վերամշակողների վերաբերյալ: Բարձրացնել ԹՅԿ վճարները և վճարումների հավաքումը: Վերանայել թափոնների մասին օրենսդրության թիրախները և սկսել կիրարկումը: Ստեղծել ԱՊ ծրագիր փաթեթավորման թափոնների համար և վերադարձնել ԿՎԹ խանութներ/դեղատներ (ԷԷՍԹ, մարտկոցներ, կուտակիչներ, սնդիկի ջերմաչափեր, առողջապահական թափոններ և այլն): Որպես առաջնահերթություն մշակել ԹԿՊ: Իրագրել:

Վիեննա՝ մոդելային քաղաք համեմատական վերլուծության համար

- **Օրենսդրություն**՝ ԵՄ օրենսդրությունը մոտարկվել է թափոնների մասին դաշնային օրենքով 2002թ., Վիեննայի ԹԿ ակտով 1994թ., դաշնային ԹԿՊ-ով 2017թ., մարզային ԹԿՊ-ով 2013-2018թթ. ամբողջությամբ՝ ներառյալ թափոնների հիերարխիան, թափոններ արտադրողները, հավաքողները, մշակողները, թափոնների տվյալների հավաքումը: Թափոնների հաշվեկշռի թերթիկների հայեցակարգի ներդրում և Էլեկտրոնային գրառումների պահպանման պահանջներ և այլն: Թափոնների ԵՄ ցանկը մոտարկվել է թափոնների ցանկի հրամանագրով:
- **ԹԿ համակարգ**՝ թափոնների պաշտոնական հատվածը պետական է և շահագործվում է պետության կողմից, ոչ պաշտոնական հատված գոյություն չունի: ԹՅԿ ծառայությունները ֆինանսավորվում են ՏՏ վճարներից և ԱՊ-ից: Հավաքման ծածկույթը՝ 100%: Թափոնների հավաքումը իրականացվում է քաղաքային վարչության կողմից՝ «MA48-թափոնների կառավարում, փողոցների մաքրում և տրանսպորտային պարկ»: Թափոնների առանձին հավաքումը կատարվում է 1980-ականներից: Մնացորդային թափոնների և թղթե թափոնների աղբարկղեր կան յուրաքանչյուր բնակելի շենքում: Մետաղի ջարդոնները, ապակին և պլաստմասսե շները՝ 4363 հավաքման կետերում: ԿՎԹ՝ վերադարձվում է իրացնողին (մարտկողներ, Էլեկտրոնային թափոններ), 4 հավաքման կետեր մեծ շուկաներում, կամ 17 վերամշակող կենտրոններ/ ԹՅԿ-ներ: Կա թափոնների 4 այրման գործարան (թափոնների 59%), 1 կոմպոստի գործարան (9%), 1 կենսազազի գործարան (2%), 1 սանիտարական աղբավայր (8%) մնացորդային և իներտ շինարարական աղբի համար, 17 վերամշակման կենտրոն / ԹՅԿ-ներ (22%):

Վիեննա՝ մոդելային քաղաք համեմատական վերլուծության համար

- Բոլոր մնացորդային թափոնները մշակվում են Վիեննայում, թափոնները չեն արտահանվում՝ մշակման համար: Վերամշակվողները մասամբ ուղարկվում են Ավստրիայի այլ տարածքներում գտնվող վերամշակման օբյեկտներ: Վերականգնման չափը՝ թուղթը և ստվարաթուղթը վերամշակվում են 56%-ով, գուլանավոր ապակին՝ 63%-ով, սպիտակ ապակին՝ 40%-ով, վերամշակվող պլաստմասսա՝ 10%-ով, մետաղի ջարդոններ՝ 77%-ով, փայտ՝ 79%-ով, այգեգործական թափոնները և կանաչ խոհանոցային թափոնները կոմպոստացվում են 46%-ով, սննդային թափոնների էներգիայի վերականգնում անաերոբ մարսողության միջոցով՝ 20%-ով: Խնդրահարույց նյութերի շարժական հավաքում 93 վայրերում՝ գումարած կենտրոնական հավաքում: ԱՊ ծրագիրը փաթեթավորման թափոնների համար ներառված է: Արտադրողները, իրացնողները և ներկրողները անվճար հետ են վերցնում փաթեթավորումը և ապահովում դրա վերականգնումը կամ վերաօգտագործումը: Փաթեթավորման թափոնների հավաքման և մշակման վճարն ընդգրկված է արտադրանքի վաճառքի գնի մեջ, սպառողը նախապես վճարում է արտադրանքը գնելիս: ԷԷՍԹ ընդունումն ընդգրկված է: Լավ վիճակում գտնվող թափոնների վերաօգտագործումն իրականացվում է ԹՅԿ-ներում՝ 48 խանութներում (48er – Tandler. Ապամոնտաժման և վերամշակման կենտրոնը հին Էլեկտրական և Էլեկտրոնային սարքերի վերամշակման, վերաօգտագործման և երկրորդային օգտագործման կազմակերպություն է):

Համեմատական վերլուծություն

	Բնակչություն 2020	ՔԿԹ արտադրու թյուն տ/տ	Թափոնների արտադրու թյուն տ/բնակիչ տ.	Հավաքման ծածկույթ, %	ԿԿԹ ծավալ, տ/տ	ՀԿԹ հավաքում, տ/տ	Անշարժ ԹՀԿ-ներ	Շարժական ԹՀԿ-ներ
Երևան	1,084,181	400,000	369	100	1,023	3,700	0	0
Վարշավա	1,789,620	778,165	435	100	2,322	243	2	5 մեքենա, 40 վայր
Տիրանա	906,166	338,000	373	87.9	507	0	0	0
Վիեննա	1,929,944	885,464	459	100	5,805	1,454	17 +4 +կենտրոն ական +48er Tandler	93 վայր

Համեմատական վերլուծություն

	Մնիտա րական աղբավ այր	Այրման գործ.	ՄԿՎ ՆՎՕ	Կոմպոս տի գործ.	Շին. աղբի գործ., իներտ աղբավա յր	Կենսագ ազի գործ.	ԷԷՍԹ մշակմ ան գործ.	Թափոնն երի տեսակա վորում սկզբնաղ բյուրում	Թափոն ների կոմպոս տացում	Վճար
Երևան	Ոչ	Ոչ	Ոչ	Ոչ	Ոչ	Ոչ	Ոչ	Pilot	Այո	Ցածր 80%
Վարշավա	Այո	Այո ընդլայն.	Այո	Այո	Այո	Ոչ	Այո	Այո	Այո	Փոփոխ. 82.93%
Տիրանա	Ոչ	Ոչ	Ոչ	Ոչ	Ոչ	Ոչ	Ոչ	Ոչ	Ոչ	Ցածր 92%
Վիեննա	Այո, 1	Այո, 4	Այո	Այո, 1	Այո, 1	Yes, 1	Այո, 1	Այո	Այո	Բարձր/ ծածկում է բոլոր ծախսերը 100%

Project co-funded by
the European Union

Շնորհակալություն